

Nationella dialoger: Säkerhet och förtroende i Borgå

Diskussionstillfälle i Dome Porvoo-Borgå den 23. maj 2024 kl. 17.

Antalet deltagare var 12. Denna diskussion anordnades som en del av den nationella serien "Nationella dialoger". Under samma dag hölls dialoger på tiotals orter runt om i Finland under samma rubrik "Säkerhet och förtroende (...)". Utskrifterna av dessa dialoger kommer att sammanfattas och senare publiceras för information och social forskning.

Experter från polisen, räddningstjänsten och stadens viktigaste säkerhetstjänster hade bjuddits in speciellt, men deltagarna hade uppenbarligen hittat dit tack vare den allmänna marknadsföringen av evenemanget. Diskussionen modererades av redaktör och författare Mikael Crawford (senare: facilitator) enligt Dialogpaus-metodens principer. Anteckningar fördes och redigerades av projektkoordinatorn Tomi Lassi.

Nedan finns en så exakt som möjligt utskrift av hela diskussionen (på finska). Först en AI-genererad, verifierad sammanfattning av dom viktigaste teman och iakttagelser från diskussionen:

- Känslor och orsaker till otrygghet: till exempel orsakade skolavslutningar och nyårsfester otrygghet eftersom - utan tillsyn - fönster krossades. Också vuxnas beteende har stor betydelse för ungdomars beteende, framhölls det.
- Media och sociala medier har en stark inverkan på människors känsla av otrygghet. Till exempel bidrog falska historier om förgiftade hundgodis och kidnappningsförsök i lokala medier till känslan av otrygghet.
- Ungdomsbeteende: våld och brottslighet bland unga män diskuterades. Trots att brottsligheten statistiskt sett har minskat har ungdomsvåldet blivit grövre och vapenbärandet har ökat.
- Droganvändningen, särskilt kokain och amfetamin, har ökat. Restaurangbesöken har minskat, men blandmissbruket har ökat.
- Ensamhet och äldre människor: att bo ensam, bl.a. fallolyckor i hemmet skapar otrygghet för de äldre. Samhällets stöd är viktigt för att skapa en känsla av trygghet.
- Vandringsägner: historier om råttdelar i pizza och fingrar som fastnat i bilkedjor illustrerar hur vandringsägner och rykten kan öka känslan av otrygghet.
- Lokalsamhället och belysningen i omgivningen är viktiga säkerhetsfaktorer. Väl upplysta områden minskar t.ex. brottsligheten.

Tästä haluamme puhua – Det här vill vi tala om

www.porvoo.fi/tasta-haluamme-puhua - www.borga.fi/det-har-vill-vi-tala-om

- Respekt för auktoriteter och skoldisciplin: det finns mindre respekt för auktoriteter i skolan och användningen av smartphones gör det svårare att vidta disciplinära åtgärder. Föräldrarnas stöd till lärarna i disciplinärenden har försvagats.
- Ökad säkerhet och förtroende: deltagarna i debatten betonade vikten av gemenskap, belysning och god praxis för att öka säkerheten och förtroendet.

Diskussionen avslutades med tack från deltagarna och reflektioner kring det faktum att även om det inte var så många deltagare så kom det fram många intressanta och viktiga aspekter av säkerhet och förtroende i Borgå.

Transskribering av diskussionen (på finska)

[Fasilitaattori esitteli Erätauko-menetelmän periaatteet ja keskustelun kulkua: paikalla on mahdollisesti monikielinen joukko ihmisiä ja tulkkausta tehdään sen mukaan kuin tarvetta ilmenee, mielellään muiden osallistujien toimesta. Tämän jälkeen hän johdatteli keskustelun aiheeseen kysymyksillä turvallisuuden tai turvattomuuden tunteista: mikä saa ihmisen kokemaan turvattomuutta tai luottamusta turvallisuteen?]

”Nainen Joonaanmäeltä”: On kaksi kertaa, jolloin olen tuntenut oloni erityisen turvatomaksi: koulujen päättäjäisiltana, meiltä rikottiin aina ikkunat, tuntuu niin tyhmältä – lapsiakin, ja tietysti teinejä – kuulemma rikkoneet koko kadulta – ei saatu kiinni – ei ole valvontaa. Sama myös uutenavuotena. Nyt pyritään jättämään kaikki valot päälle tällaisina iltoina, jos se toimisi pelotteena tai vähentäisi ilkivaltaa.

”Mies Sikosaaresta”: Olen kaksi kuukautta asunut Sikosaaresta; en syytä nuoria, aikuisten pitäisi miettiä omaa käyttäytymistään.

[Fasilitaattori kysyy tarkentavan kysymyksen: kokeeko puhuja siis aikuiset uhkana vai tarkoittaako, että aikuisten pitäisi puuttua enemmän tällaisiin tilanteisiin?]

Vastaus: Sekä että.

Fasilitaattori jatkaa aiheeseen johdattelua: Porvoo on suhteellisen turvallinen paikka asua, mutta ei se tarkoita etteikö se voisi olla vielä turvallisempi. Valtakunnallisestikin katsoen rikollisuus on vähentynyt ja liikenneonnettomuuksissa kuolee vähemmän ihmisiä. Aikanaan, kun turvavyö tuli pakolliseksi, sen käyttöä välteltiin periaatteessa ja ”pidettiin vain kädellä kiinni” siltä varalta, että poliisi näkee. Mopoillessa ei käytetty kypärää ja naurettiin ruotsalaisten kypäräpakolle; jos Suomeen tulisi kypäräpakko, mopoilu loppuisi siihen paikkaan – vaan miten onkaan nyt?

Rikollisuus ei ole ainoa turvattomuutta aiheuttava tekijä. Esimerkiksi vanhusten yksin asuminen voi tuntua turvattomalta, kotona voi esimerkiksi kaatua ja kuka sitten tulee apuun?

Rikoksia tekevät pääosin nuoret miehet, ja heitä on entistä vähemmän -> eletäänkö siis turvallisempaa aikaa? Vai ovatko rikokset toisaalta raaistuneet? Tilastollisesti eivät, mutta kadunmiehen tunne on päinvastainen. Asuin monta vuotta USA:ssa. Siellä

Tästä haluamme puhua – Det här vill vi tala om

www.porvoo.fi/tasta-haluamme-puhua - www.borga.fi/det-har-vill-vi-tala-om

keskivertokansalainen tuntee itsensä uhatuksi rikollisuuden taholta. Siitä on suurelta osin syyttäminen mediaa, rikosuutisoitinta. Alalla on sanonta: ”If it bleeds, it leads.” Eli mitä lähempänä ja mitä dramaattisempi tapahtuma on, sitä varmemmin siitä tulee pääuutinen. Suomi ei ole USA, mutta kyllä täällä huomaa jotain samaa. Onko median vika, että ihmisillä on turvaton olo? Ja onko some vielä pahempi?

Noin kolme vuotta sitten Porvoo-somessa alkoi kiertää päivityksiä tyyliin ”Meidän koira on syönyt myrkytettyjä herkkupaloja paikassa x keskustassa.” Sitten sama esimerkiksi Hornhattulassa jne. Tällaisia päivityksiä tuli paikallisiin ryhmiin n. 15 kappaletta. Paikallismedia [jonka toimittaja fasilitaattori itse on, toim.huom.] teki hieman tutkimusta, ja kävi ilmi ettei yksikään näistä tapauksista ollut eläinlääkärin vahvistama. Ihmisiä pyydettiin ottamaan yhteyttä, jos tuntee tällaisen tapauksen itse. Yhtään tällaista yhteydenottoa ei tullut, mutta silti mediaan otettiin suoraan yhteyttä ja kysyttiin, miksi [lehdet] eivät tee uutista tästä aiheesta. Facebook on ilmeisesti vahvempi mielipidevaikuttaja kuin paikallismedia.

Syksyllä todennäköisesti taas joku tällainen ”kampanja” alkaa jossain päin Suomea, esimerkiksi Hyvinkäällä. Vastaava tapaus on aina välillä ilmestyvä päivitysten suma pakkettiautosta, joka yrittää houkutellessa lapsia kyytiin. Ikävä totuus on, että tällaista todella tapahtuu – mutta ei niin paljon kuin somesta voisi päätellä. Tämä on some algoritmien vaikutusta, ja yksi ”klassinen” syy turvattomuuden tunteen lisääntymiselle.

Muistelen vielä nuoruuteni Porvoota, jossa oli joka viikonloppu amerikanrautojen toriralli. Silloin ei ollut somea, mutta näiden autojen omistajilla oli kyllä ”tietynlainen maine”. Samoin oli ”piikkijengillä” eli kevytmoottoripyörien ajajilla, jotka kokoontuivat yhteen nurkaan Grandin tienoilla. Kumpakaan näistä ryhmistä ei todellakaan haitannut tämä ”tietynlainen maine”, se sopi hyvin nuorten miesten itsetunnon kohotukseksi. Ja johan Runebergin aikaan aatelispojat ratsastivat kaupunkiin hakeutumaan tappeluihin. Ja olihan ennen vanhaan myös paljon enemmän kapakoita kuin nykyään.

Nainen yleisöstä: Ennen vanhaan, kun vesi ei välttämättä ollut puhdasta, oli **turvallisempaa** juoda olutta.

sama nainen jatkaa: Tarinoiden leviäminen ei ole uutta. Some on vain nopeuttanut ja vahvistanut sitä. Esimerkiksi sisällissodan ja vastaavien konfliktien aikana myytit vastapuolen raakuuksista levisivät tehokkaasti.

Toinen nainen: Kaikkihan miehiä pelkää, sehän on niiden juttu.

Fasilitaattori: Miehillä tällainen rakentaa hierarkiaa.

1. nainen: ”Maineesta” hyötyvät nekin, joita ei muuten pelättäisi.

Fasilitaattori: Jos somea on uskominen, nuoret ovat nykyään aiempaa enemmän väkivallan uhreja.

Mies yleisöstä: Seurasin ikkunasta, kun kolmelta nuorelta vietiin meidän pihalla [arvo]vaatteet. Paikalla oli ainakin 10 nuorta. Poliisi oli kyllä nopeasti paikalla.

Fasilitaattori: Oma lukunsa ovat myös ns. urbaanit legendat, esimerkiksi siitä että on löytänyt rotan osia pizzasta. Tai luontoillassa vanha rouva kertoo kasvista, jonka tytär oli tuonut Meksikosta ja joka rupesi heilumaan; kun kutsuttiin ”asiantuntija” paikalle,

Tästä haluamme puhua – Det här vill vi tala om

www.porvoo.fi/tasta-haluamme-puhua - www.borga.fi/det-har-vill-vi-tala-om

kasvista löytyi valtava hämähäkki. Useampi täälläkin muistaa versioita tarinasta, jossa ”äidin työkaverin” autoa joku jengiläinen oli ruvennut lyömään kettingillä. Työkaverin tullessa kotiin autoon onkin takertunut kettinki, ja siinä roikkuu **irrationaalinen sormi**. Näistä urbaaneista legendoista on koottu kirjakin, ja fasilitaattori muistaa kuullessaan näistä kirjassa olevista tarinoista ainakin viisi omassa menneisyydessään. Kaikki tällainen lisää turvattomuuden tunnetta.

Onko vielä muita kokemuksia? Osaatteko kertoa seikkoja, jotka lisäävät turvallisuutta tai turvallisuuden tunnetta? Porvoo on esimerkiksi hyvin valaistu.

Mies yleisöstä: Mihin aikaan on hyvin valaistu? Olen nähnyt miehen, joka käyttää Runebergin puiston pimeyttä hyväkseen suunnitelmallisesti pyörävarkauksiin. Valaisin tätä kirkkaalla valolla suoraan silmiin, ja keskeytin näin varkauden. Mies oli selvästi ”hankintakeikalla”. Poliisi tuli paikalle.

Fasilitaattori: Luulin, ettei poliisia kiinnosta pyörävarkaudet.

Mies: Sinulla on väärää tietoa.

Fasilitaattori: Porvoossa tapahtuu kyllä liikaa pyörävarkauksia.

Mies: Tiedän huumetyypit – on myös kaveri, joka tulee hienolla pyörällä Gammelbackasta, puheli vaan puhelimesta...

Fasilitaattori: On osa työtäni käydä joka perjantai oikeustalolla hakemassa lista käynnissä/vireillä olevista oikeusjutuista; huumejutut ovat kyllä lisääntyneet.

Järjestyksenvalvoja: Olen tehnyt tätä työtä 12 vuotta – huumeiden käyttö on ”räjähtänyt” erityisesti viimeisen kolmen vuoden aikana koronan jälkeen. Ravintolassa käynti on vähentynyt. Huumetapaukset ovat lisääntyneet. Toisen ihmisen kunnioittaminen on vähentynyt. Nuorten väkivalta on raaistunut; nuoret kantavat enemmän teräaseita, eivätkö kaihda käyttää niitä. Tietysti näen työssäni lähinnä asioiden nurjan puolen.

Fasilitaattori: Koulussa kuultua: keskimäärin nuoret voivat nyt paremmin kuin aiemmin, mutta ne jotka voivat huonosti voivat **todella** huonosti.

Järjestyksenvalvoja: Porvoossa on erittäin helppo saada esimerkiksi kokaiinia, tämäkin on uusi juttu. Amfetamiini oli ”narkkareiden juttu”, mutta kokaiinia vetävät esimerkiksi urheilijatkin. Vaarallisinta on aineiden sekakäyttö.

Fasilitaattori: Kun itse olin vasta tullut ”kapakkaikään” huhuttiin, että Helsingissä on yksi baari, jossa ”ei ole pokea”. Ajateltiin, että eihän tuollainen voi toimia! Toisin on nykyään.

Kirjuri [pyynnöstä myös kommentti]: Muistelen omalta kouluajaltani todellisuutta Pääskytien yläasteella 1980-luvulla. Kyllä silloin oli samoja ilmiöitä kuin nykyään, mutta toki jonkin verran eri muodoissa. Uusina ilmiöinä koen – siitä mitä kuulen nykytilanteesta – aseiden käytön kynnyksen madaltumisen (kyllä niitä saattoi olla näyttämisen vuoksi mukana myös aikanaan), laittomien huumeiden viihdekäytön lisääntymisen myös ”tavallisten kansalaisten” parissa ja ehkä toimintamallien vuotamisen fiktiosta

Tästä haluamme puhua – Det här vill vi tala om

www.porvoo.fi/tasta-haluamme-puhua - www.borga.fi/det-har-vill-vi-tala-om

(pelit, some, amerikkalainen tv-, musiikkivideo- ja elokuvasisältö) reaali maailmaan aiempaa enemmän.

Fasilitaattori: Some vaikuttaa todellisemmalta kuin elokuvat.

Harvardissa tehdyn tutkimuksen mukaan nuorten pahoinvoinnissa tapahtui käänne pahempaan vuonna 2009. Ainoa selkeä korrelaatio tähän ajankohtaan on älypuhelin tulo. Olen puhunut asiasta opettajien kanssa. Rehtorin mukaan auktoriteettien kunnioituksen puute voi olla aivan toivotonta; oppilas voi esimerkiksi vain yhtäkkiä päättää, että ”nyt mä lähden tästä luokasta”. Ennen tällaiset tapaukset kuuluivat ”tarkkikselle”, nykyään heidät on integroitu normaaliluokkaan. Kodeilta ei saa tukea kurin pitoon. Kotoa voi tulla Wilmaan sitaatti lakitekstistä, jonka mukaan puhelimia ei voi kieltää koulussa. Tämä asia ei kuitenkaan ole Porvoossa päätettävä juttu.

[Kirjuri kommentoi]: Olen kyllä kuullut, että jossain kouluissa on toimivia käytäntöjä, yhdessä sovittuja sääntöjä kuten ”puhelinparkki”. Toki jotkut oppilaat ovat alkaneet pitää mukanaan kahta puhelinta, joista vain toisen jättää ”parkkiin”.

Järjestyksenvalvoja: On olemassa Telegram-ryhmä, josta voisin tilata saman tien koko tälle porukalle esim. kokaiinia 150€ /gramma toimitettuna tänne paikan päälle lyhyessä ajassa. On olemassa valtakunnallisia ryhmiä ja myös Porvoo-spesifi ryhmä, josta voi tilata.

Nainen yleisöstä: Missä nuoriso nykyään kokoontuu Porvoossa?

Fasilitaattori: Tietysti on olemassa Nuorisopalveluiden tilat, Kertsi, Zentra jne. Mutta tietysti on myös se porukka, joka ”ei tommosiin mene”. *[ei muita kommentteja]*

Fasilitaattori jatkaa: Minne muuten ovat vanhan ajan ”puliukot” kadonneet? Ovatko he ”siirtyneet taivaaseen”, eikä uusia ole tullut tilalle? Kyseessä olivat erityisesti suurten ikäluokkien miehet. *[hiljaisuus]*

Fasilitaattori jatkaa: Tyttäreni asuu Kalliossa. Siellä on kiinnostavaa käydä, mutta ei hän siellä minusta voisi asua, koska esimerkiksi kadulla vastaan tulevat sekakäyttäjät saavat aikaan turvattomuuden tunnetta. Muistelen omasta kesätyöpaikastani Simolinin tavaratalossa (kauan sitten) ne Marinolin ostajat, jotka siis ostivat tätä ainetta päihtymystarkoituksessa – näitä aineita ei kai enää käytetä? Yllämainitusta huolimatta tyttäreni ei halua muuttaa Kalliosta kanssamme samalle tontille, vaikka itse olen vielä täysin cool (toisin kuin omat vanhempani olivat).

Fasilitaattori lopettaa: Kiitos tästä keskustelusta! Meitä ei ollut paljon, mutta kiinnostavia seikkoja nousi esiin! *[aplodit, yleisö alkaa nousta]*

Mies yleisöstä: Minulla oli joitain vuosia sitten punkki selässä kaksi viikkoa, mistä seurasi sairaalakäyntejä jopa 40 kertaa *[borrelian hoito? toim.huom.]*. Sairaalassa tapasin aina samat huumeidenkäyttäjät *[korvaushoitoa hakemassa?]*; aluksi heitä oli ehkä 10, sittemmin ehkä 3-4. Pari vuotta myöhemmin tapasin kadulla yhden heistä... *[epäselvää]* mutta vältin uhkan. Vielä myöhemmin kävelysillalla minut tunnistettiin ”kytäksi”

näiden samojen tyyppien toimesta... Toinen tarina Kyprokselta, kun olin rauhanturvaajana: olimme tekemässä ratsiaa, mutta rekkamiehet varoittivat ”veitsestä kellon päällä”... [suurin osa on jo lähtenyt, keskustelu loppuu]

Keskustelun keskeiset teemat ja huomiot (by ChatGPT):

- **Turvattomuuden tunteet ja syyt:** Esimerkiksi koulupäättäjäis- ja uudenvuodenjuhlat aiheuttivat turvattomuutta, koska ikkunoita rikottiin ilman valvontaa. Aikuisten käyttäytymisen rooli nuorten käyttäytymisessä nostettiin esille.
- **Media ja some:** Media ja sosiaalinen media vaikuttavat voimakkaasti ihmisten turvattomuuden tunteisiin. Esimerkiksi paikallismediassa levinneet valheelliset tarinat myrkytetyistä koiranherkuista ja kidnappausyrityksistä lisäsivät turvattomuuden tunnetta.
- **Nuorison käyttäytyminen:** Nuorten miesten väkivaltaisuus ja rikollisuus olivat keskustelun aiheena. Vaikka tilastollisesti rikollisuus on vähentynyt, nuorten väkivaltaisuus on raaistunut, ja teräaseiden kantaminen on lisääntynyt.
- **Huumeiden käyttö:** Huumeiden käyttö, erityisesti kokaiinin ja amfetamiinin, on lisääntynyt. Ravintolassa käynti on vähentynyt, mutta huumeiden sekakäyttö on yleistynyt.
- **Yksinäisyys ja vanhukset:** Vanhusten yksin asuminen ja kaatumistapaukset kotona aiheuttavat turvattomuutta. Yhteisön tuki on tärkeää turvallisuuden tunteen lisäämisessä.
- **Urbaanit legendat:** Tarinat rottien osista pizzassa ja autojen ketjuihin takertuneista sormista kuvastavat, kuinka urbaanit legendat ja huhut voivat lisätä turvattomuuden tunnetta.
- **Yhteisön rooli ja valaistus:** Paikallinen yhteisö ja ympäristön valaistus ovat tärkeitä turvallisuustekijöitä. Esimerkiksi hyvin valaistut alueet vähentävät rikollisuutta.
- **Auktoriteettien kunnioitus ja koulukuri:** Koulussa auktoriteettien kunnioitus on vähentynyt, ja älypuhelin käyttö vaikeuttaa kurinpitotoimia. Opettajien ja vanhempien tuki kurinpitoon on heikentynyt.
- **Turvallisuuden ja luottamuksen lisääminen:** Keskustelun osallistajat korostivat yhteisöllisyyden, valaistuksen, ja toimivien käytäntöjen merkitystä turvallisuuden ja luottamuksen lisäämisessä.

Keskustelu päättyi osallistujien kiitoksiin ja ajatuksiin siitä, että vaikka osallistujia ei ollut paljon, esiin nousi monia kiinnostavia ja tärkeitä näkökulmia turvallisuudesta ja luottamuksesta Porvoossa.